

N:o 149.

Af Herr P. Nilsson från Christianstads län: Angående religionsundervisningens öfverflyttande från folkskolan till presterskapet, samt om upphäfvande af 2 Kap. 9 och 10 §§ samt 24 Kap. 10 § Kyrkolagen, m. m.

Af förhandlingarne vid kyrkomötet sistlidna är inhemtas det, att ledamöterna högst ogerna ville sysselsätta sig med förslag till förändringar i Kyrkolagen, då dessa icke förut förekommit till behandling vid Riksdagen. Deraf har jag funnit mig uppmanad att väcka en motion i nedan upptagna ämne.

I vår från 1686 ännu gällande Kyrkolag är det endast på högst få ställen som bestämda föreskrifter förekomma om kristendomsundervisningen. Det är för det förslag jag ämnar väcka utaf vigt, att jag först redogör för hvilka som i Kyrkolagen åläggas att undervisa församlingarnes barn. I 24 Kap. 31 § Kyrkolagen föreskrifves det, att klockaren skall vara boklörd, för att kunna undervisa församlingens ungdom. Då denna föreskrift icke af statsmagterna blifvit upphäfd, måste den ännu ega gällande kraft; men detta oakadt finnes det mig veterligen ingen klockare, som i bokliga ämnen handleder församlingens ungdom, såvida han icke derför erhåller särskild ersättning. Inkomsterna vid klockarelägenheterna äro dock i allmänhet ganska goda, och i Skåne anses det åtminstone som en mycket fördelaktig befordran, då en skollärare transporterats till någon klockaretjänst, äfven om denna räknas till antalet af de minsta.

I andra Kap. 9 och 10 §§ handlas det om presterskapets skyldighet att undervisa och förhöra barn och ungdom i kristendomen. Derom heter det, att denna undervisning skall med största flit idkas uti alla församlingar i riket; att i katekesen skall läras och förhöras af presterna hela året igenom, med undantag af den brådaste andtiden och när dagarne äro kortast, och att presterskapet skall drifva med flit derpå, att barn, drängar och pigor läsa i bok och se med egna ögon hvad Gud i sitt heliga ord bjuder och befäller.

Huru uppfylles nu denna skyldighet af presterskapet? Jo på det sättet, att de barn som annåla sig att vilja beredas till sin första nattvardsgång, erhålla undervisning två à tre timmar om dagen under några veckors eller månaders tid, dervid de i medeltal komma tillsammans 20 à 30 gånger och på många ställen icke ens så ofta. Hvad åter beträffar förhören, så utveckla presterna gemenligen derutinnan en vida större verksamhet, i det de anställa sådana med äldre och yngre,

både som predika och nattvardsförhör och äfven årligen nära oafbrutet under flera veckors tid. Jag har aldrig kunnat spåra, att genom dessa förhör någon verklig undervisning blifvit lemnad, eller någon nytta och uppbyggelse åstadkommits. Här om kommer jag måhända i tillfälle att framdeles inom Kammaren få meddela hvarjehanda upplysningar, hvarutaf det skall framgå, hvad jag redan här nedanføre kommer att föreslå, att dessa förhör alldeles böra afskaffas, såsom hvarken tidsenliga, behöfliga eller till något gagnande, men deremot alltid tidsödande och för äldre personer förödmjukaude, samt stundom i ovisa och okristliga presters händer använda såsom plågomedel mot mindre behagliga åhörare.

I Kyrkolagens 24 Kap. 10 § anbefalles ett annat slags förhör, hvilket förunderligt nog ännu bibehålles som en qvarlefva från försvunna seklers prelatensiska öfvergrepp, jag menar de allmänna förhören vid biskops- och proste-visitationer. Jag föreställer mig, att här på detta rum kunna finnas många, som aldrig öfver varit en sådan akt, särdeles som den i öfra och mellersta Sverige lär hafva kommit ur bruk; men då den i Skåne ännu florerar och stundom förekommer hvart tredje eller fjärde år, så vill jag derpå lemna en kort beskrifning. Det tillgår der vid sålunda, att sedan visitationstalet hållits, förhör församlingens pastor i koret nattvardsungdomen under biskopens eller prostens öfvervakande, och samtidigt dermed förhöres det öfriga kyrkofolket af 5 å 6, ja stundom af flera prester. Det bör ej vara svårt att föreställa sig huru pass andaktsfull sinnesstämningen kan vara under det frågosorl som här af uppkommer och då folkets uppmärksamhet delas emellan att höra på huru nattvardsungdomen svarar församlingens pastor och huru de sjelfva tillfrågas af främmande pastorer.

Med anledning af hvad jag anført får jag derføre vördsammast föreslå, att Riksdagen ville besluta:

1:o att i folkskolorna hädanefter undervisning icke meddelas i kristendomen till större omfång än Luthers katekes och en mindre lärobok innefattande korta berättelser ur nya testamentets bibliska historia; och att församlingens presterskap med biträde af klockaren derefter vidmagthåller hvad som redan blifvit inlärdt och bibringar barnen hvad som vidare fordras för att vinna tillträde till nattvarden.

2:o att innehållet i 2 Kap. 9 och 10 §§ samt 24 Kap. 10 § Kyrkolagen upphäfves, så vidt detta angår husförhör, nattvardsförhör och visitationsförhör, och att det deremot föreskrifves, att presterskapet årligen efter för rättad folkteckning anställer repetitionsförhör med den ungdom, som de två närmast föregående åren blifvit till nattvarden admitterad.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1869.

Per Nilsson
från Christianstads län.